

**DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT**

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref
14/3664 ES HCH

Vår ref
14/4883-14

Dato
01.10.2014

Forslag til lov om ikraftsetting av straffeloven 2005 mv. - Høring

Vi viser til brev av 17. juni 2014 og 28. august 2014 om ovennevnte.

Lov om forsvarshemmeligheter § 3 gjør det straffbart å oppta, kopiere eller mangfoldiggjøre kart, skisser, fotografier mv. av festningsanlegg, havner, fjorder, innseilinger eller norsk sjøterritorium, samt alle kart mv. som kan antas å være av betydning for fienden i tilfelle krig. Bestemmelsen er vedtatt opphevet, jf. lov 19. juni 2009 nr. 74 om endringer i straffeloven 20 mai 2005 nr. 28 mv, med den begrunnelsen at bestemmelsen går meget langt i å strafflegge forberedelseshandlinger, at den kan være i dårlig harmoni med ytringsfriheten og at den har et foreldet preg, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) punkt 7.13.3.

Forsvarsdepartementet foreslår nå med en ny bestemmelse i sikkerhetsloven, likevel å videreføre et generelt forbud mot sjøkartlegging.

Vi mener begrunnelsen for å oppheve forbudet i 2009 fortsatt er gyldig i dag. Endringer i samfunnsutviklingen og teknologiske muligheter siden 2009 snarere underbygger at forbudet bør opphøre enn å videreføre forbudet.

Vi er i alle tilfelle uenig i forslaget i den form som Forsvarsdepartementet foreslår.

Forslaget setter forbud mot dybdekartlegging som har en tettere oppløsning enn 50 meter mellom punktene. Forslaget vil med det i realiteten være et generelt forbud mot all sjøkartlegging da nesten et hvert måleinstrument som benyttes i dag, gir bedre oppløsning. Vi kan heller ikke se for oss noen aktuelle anvendelsesområder som kan ha noe nytte av å benytte måleinstrumenter med lavere oppløsning.

Forslaget vil gjøre mange private brukere av kartplottere til intetanende lovbrøyttere. Vi er ikke kjent med at gjeldende lov er håndhevet overfor fiskere eller andre som bruker avansert dybdeloddingsutstyr uten tillatelse eller mot selskaper eller organisasjoner som samler inn og deler sjødata. Vi vil advare mot nye straffebestemmelser som på en skjematisk måte rammer langt bredere enn myndighetene har til hensikt å håndheve.

Forslaget åpner rett nok for innsamling, sammenstilling og offentliggjøring av dybde data i et avgrenset geografisk område for sikker navigering i seilingsleden, offentlig arealplanlegging og lovlig næringsvirksomhet.

Selv om begrepet lovlig næringsvirksomhet er svært bredt og kan dekke mange typer formål, er det likevel mange offentlige, allmennyttige og aktverdige private formål som kan falle utenfor, bl.a. friluftsliv, beredskap, søk etter savnede personer, offentlig utbygging, forurensningskontroll, ressurskartlegging og forskning.

Behovet for sikker navigasjon og andre ulykkesforebyggende og ulykkesreducerende tiltak, er ikke avgrenset til seilingsleden, men krever gode sjøkart som dekker hele kysten. Enhver navigatør må ha oversikt over områdene også utenfor planlagt seilingsled for å kunne handle korrekt ved avvik for eksempel på grunn av problemer med motor, ror eller annen trafikk. Vi er derfor ikke enig i at kartlegging for sikker navigering bare skal gjelde seilingsleden.

Statens kartverk er offisielle sjøkartmyndighet og utsteder og godkjenner offisielle nautiske kart og nautiske publikasjoner, jf. havne- og farvannsloven § 11. Kartverket har som del av sitt samfunnsoppdrag å samle inn, forvalte og gjøre tilgjengelig dybde data for alle norske kyst- og havområder og således dekke det felles databehovet som mange brukere har for slike data. Vi mener det således er sterkt misvisende at Kartverkets virksomhet skal være omfattet av et generelt forbud mot innsamling og sammenstilling av dybde data.

Gjeldende graderingsregime hindrer samfunnet i en effektiv bruk og forvaltning av kystsonen, og det påfører både privat og offentlig virksomhet unødvendige ekstra kostnader.

Når det gjelder begrensninger i offentliggjøringen av Kartverkets dybde data, mener vi primært dette bør avgrenses til skjermingsverdige objekt, militære anlegg og militært område på samme måte som data for landområdene.

I den grad sikkerhetsmyndigheten mener at en offentliggjøring av Kartverkets fullstendige dybde database vil være en sikkerhetsrisiko, er vi enig i at det er behov for en lovhjemmel som presiserer dette. Begrensningene må imidlertid ikke være av en slik art at de unødvendig hindrer offentlige og private brukere i samfunnsnyttig tilgang til dataene. Kommunene må for eksempel få tilgang til alle data for egen kommune. Det må også gjelde interkommunalt samarbeide. Begrensningene som skal gjelde Kartverkets data, må ikke være av en slik art at brukerne lett tyr til unødvendig dobbeltkartlegging og lignende. Gjeldende sikkerhetsgradering som er "Konfidensielt", er åpenbart ikke i samsvar med den sikkerhetsrisiko som dataene representerer, og bør lempes så snart som mulig. Det er heller

ikke grunn til å videreføre en praksis der utlevering av hvert enkelt datasett må godkjennes av Forsvaret. Det bør være tilstrekkelig at man følger sikkerhetsloven § 11 andre ledd der det framgår at det er den som tilvirker skjermingsverdig informasjon – her Kartverket – som skal sørge for at informasjonen merkes med aktuell sikkerhetsgrad. Det framgår for øvrig samme sted at sikkerhetsgradering ikke skal skje i større utstrekning enn strengt nødvendig, og det ikke skal brukes høyere sikkerhetsgrad enn nødvendig. Vi forutsetter at eventuelle retningslinjer for dette blir gitt i form av forskrift.

Det er uklart for oss om ny paragraf om ulovlig kartlegging av skjermingsverdig objekt, militært anlegg eller område, vil gå foran forbudet mot sjøkartlegging slik det antakelig er ment. Vi peker på at forbudet mot sjøkartlegging åpner for innsamling, sammenstilling og offentliggjøring av dybdata i et avgrenset geografisk område. Det kan jo være at det aktuelle området sammenfaller med et skjermingsverdig objekt.

Når det gjelder videreføring av forbudet mot luftfotografering og forslaget om å utvide forbudet til alle typer fotografering og fjernmåling, vil vi peke på at dette har en betydelig kostnad for det sivile samfunn da luftfotografering og fjernmåling, for eksempel bruk av laserteknologi, er grunnlag for nesten all sivil kartlegging. Etter vårt syn er det ikke hensiktsmessig med regler som innskjerper bruken av tilgjengelig teknologisk utstyr på dette punktet. Et eventuelt forbud må være avgrenset til kartlegging av militære og sivile objekter og områder som fra utsiden fremstår som skjult. Forbudet må ikke utvides til å gjelde ordinære synlige bygninger og anlegg, for eksempel politi- eller brannstasjoner, sykehus, kraftlinjer, industrianlegg mv. Sikkerheten til slike objekter må ivaretas på annen måte enn et forbud mot kartlegging fra luften.

Vi viser ellers til uttalelse fra Kartverket som følger vedlagt.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet er sterkt berørt av forslagene til endringer i sikkerhetsloven som gjelder forbud mot dybdekartlegging og luftfotografering mv. Vi ber derfor om å bli trukket aktivt med i det videre arbeidet med lovproposisjonen og eventuelt etterfølgende arbeid med utfyllende regler og bestemmelser.

Med hilsen

Hanne Finstad (e.f.)
avdelingsdirektør

Sissel Watz
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.